

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Мистецтво режисури
Освітньо-професійна програма	«Режисура»
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Спеціальність , Спеціалізація	В6 Перформативні мистецтва В6.01 Сценічне мистецтво
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	Українська
Кількість ЄКТС кредитів	6 кредитів - 180 годин
Навчальний рік	2025/26
Структура дисципліни Форма семестрового контролю (графік вивчення)	<p><u>Денна форма</u>: контактні години – 48 (лекційні – 24, практичні – 20, семінарські - 4), модульний контроль – 12 год, для самостійної роботи здобувачів визначено 120 год.</p> <p><u>Заочна форма</u>: контактні години – 12 (лекційні – 6, практичні – 4, семінарські - 2), модульний контроль – 4 год, для самостійної роботи здобувачів визначено 164 год.</p> <p>Семестровий контроль –Залік – 1 семестр, Екзамен- 2 семестр.</p>
Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни	<p>Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері сценічного мистецтва із застосуванням теорій та методів мистецтвознавства, театральної педагогіки, психології творчості, культурології.</p> <p>Загальні компетентності (ЗК): ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних</p>

ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК8. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК10. Здатність до критики та самокритики.

ЗК12. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК2. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК3. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і /або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК4. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

СК9. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.

СК11. Здатність до спілкування з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю з питань сценічного мистецтва та виробництва, до взаємодії із представниками інших творчих професій.

СК14. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.

СК 17. Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН3. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН4. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПРН 5. Набути знання процесів наукового дослідження, основ застосування елементів теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності.

ПРН10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).

Очікувані
результати
навчання

ПРН13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПРН16. Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.

ПРН17. Аналізувати та враховувати естетичні запити глядачів.

ПРН18. Знати основні закони психології творчості.

ПРН19. Управляти складною професійною діяльністю у сфері сценічного мистецтва з урахуванням правових, економічних та етичних аспектів.

Коротка анотація до 10 речень. Навчальна дисципліна «Мистецтво режисури» є важливою, оскільки вона професійно формує спеціальну підготовку режисерів та має міждисциплінарні зв'язки з такими освітніми компонентами, як «Сучасна теорія і практика режисури», «Методика викладання сценічної майстерності», «Цілісний аналіз драматургічних творів», «Продюсування в сценічному мистецтві».

Мета дисципліни – ознайомити студентів з теоретичними та практичними компетентностями мистецтва режисури, розкрити суть появи професії режисера, розуміння її ролі у розвитку сценічного мистецтва взагалі та у створенні театрального і масово-розважального видовища зокрема, визначити закономірності, тенденції та базові принципи, що виявляються в процесі оволодіння професією режисера на матеріалі мистецтва режисури.

Завдання:

- викласти цілісну та логічно-послідовну систему знань про систему підготовки режисерів;
- проаналізувати появу мистецтва професії режисера з історії античних часів до сучасного періоду;
- розглянути тенденції розвитку світового та українського мистецтва режисури;
- ознайомлення з творчістю видатних режисерів зарубіжного та українського театру, масових свят та розважальних програм;
- засвоєння основних режисерських термінів, знань, принципів з театральної режисури, режисури масово-розважальних програм і свят;

Анотація, зміст
дисципліни

- визначення художніх напрямів, специфіки мови мистецтва режисури у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду та практичних навичок аналізу режисерського вирішення сценічного твору (видовищного заходу);

- визначити важливу роль мистецтва режисури та її еволюційний процес в теорії і практиці та сучасній культурі сценічного мислення;

- розкрити особливості співпраці режисера з основними творчими помічниками;

- навчити володіти базовими знаннями про три важливих етапи режисерського мистецтва;

- навчити читати лекції та проводити практичні заняття з мистецтва режисури, оцінювати знання, уміння і навички.

Зміст за модулями, темами.

Змістовний модуль 1. Зародження та розвиток режисури від античних часів до середини ХІХ ст.

Тема 1.1. Зародження та розвиток режисури.

Тема 1.2. Режисура в епохи Середньовіччя та Відродження.

Модульний контроль – 2 години (модульна контрольна робота).

Змістовний модуль 2. Народження режисури як професії. Режисура українського театру корифеїв.

Тема 2.1. Режисерські надбання шкільного театру ХVІІ-ХVІІІ ст.

Тема 2.2. Режисура українського театру корифеїв ХІХ ст.

Модульний контроль – 2 години (модульна контрольна робота).

Змістовний модуль 3. Основи режисури. Театральна система К.С.Станіславського і В.І.Немировича-Данченка.

Тема 3.1. Теорія режисури як професійна діяльність.

Тема 3.2. Театральна система К.С.Станіславського та В.І.Немировича-Данченка.

Модульний контроль – 2 години (модульна контрольна робота).

Змістовний модуль 4. «Золота ера» режисури та новації творчого процесу.

Тема 4.1. «Золота ера» режисури ХХ ст.

Тема 4.2. Режисерська плеяда новаторів творчих ідей.

Модульний контроль – 2 години (модульна контрольна робота).

Змістовий модуль 5. Режисерська творчість А.Арто, П. Брука, Є.Гротовського, Р. Стуруа, Е. Някрошюса, Ж-Л. Барро, Л.Страсберг, Г.Крейга, Е.Барби та ін.

Тема 5.1. Зарубіжні режисери та їх вплив на світові режисерські тенденції.

Тема 5.2. Сучасні роботи іноземних режисерів та їх вплив на світову культуру.

Модульний контроль – 2 години (модульна контрольна робота).

Змістовний модуль 6. Режисерське мистецтво сучасної України.

Тема 6.1. Творчість українських театральних режисерів ХХІ ст.

Тема 6.2. Українські сучасні режисери масово-розважальних шоу-програм, концертів та свят.

Модульний контроль – 2 години (модульна контрольна робота).

Форми контролю:

1-й семестр

1. Оцінювання роботи під час лекційних занять – 12 балів (2 бали за 1 заняття, 6 занять x 2 = 12 балів).

2. Оцінювання роботи під час семінарських занять – 5 балів (від 1 до 5 балів за 1 заняття, 1 семінар x 5 = 5 балів).

3. Оцінювання роботи під час практичних занять – 35 балів (від 1 до 7 балів за 1 заняття, 5 занять x 7 = 35 балів).

4. Модульний контроль – 30 балів (до 10 балів за кожний модуль, 3 модулі x 10 балів = 30 балів).

5. Залік – 18 балів.

Усього за 1 семестр : 12+5+35+30+18 = 100 балів.

2-й семестр

1. Оцінювання роботи під час лекційних занять – 12 балів (2 бали за 1 заняття, 6 занять x 2 = 12 балів).

2. Оцінювання роботи під час семінарських занять – 5 балів (від 1 до 5 балів за 1 заняття, 1 семінар x 5 = 5 балів).

3. Оцінювання роботи під час практичних занять – 35 балів (від 1 до 7 балів за 1 заняття, 5 занять x 7 = 35 балів).

3. Модульний контроль – 30 балів (до 10 балів за кожний модуль, 3 модулі x 10 балів = 30 балів).

5. Екзамен – 18 балів.

Усього за 2 семестр : 12+5+35+30+18 = 100 балів.

Шкала оцінювання:

За національною диференційованою шкалою – «відмінно»,

Система
оцінювання

	<p>«добре», «задовільно», «незадовільно».</p> <p>За шкалою ECTS: А 90-100, В 82-89, С 74-81, D 64-73, E 60-63, FX 35-59, F 1-34.</p>
<p>Академічна добросесність</p>	<p>Всі учасники освітнього процесу дотримуються політики добросесності і сприяють функціонуванню ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.</p> <p>https://nakkim.edu.ua/images/Instytutu/Akademiia/publ_m/Co dex_ akadem_ dobrochesnosti.pdf</p>
<p>Рекомендовані джерела</p>	<p>Публікації науково-педагогічного працівника за темою навчальної дисципліни:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Матушенко В.Б. Загальна методика підготовки концертів і масових свят//Вісник НАКККіМ: наук. журнал.-Київ: Міленіум,2012.-№4.-С.98-100. 2. Матушенко В.Б. Роль громадської організації – «Клубу Київських Ведучих» в розвитку діяльності продюсера//Збірник наукових праць. - Київ: НАКККіМ,2013. – С. 167- 171. 3. Матушенко В.Б. Основні особливості естрадного мистецтва//Збірник наук. праць. – Київ: НАКККіМ, 2016. – С.25 – 28. 4. Матушенко В.Б. Історія виникнення мистецтва ведучого//Збірка наук. праць. Київ: НАКККіМ, 2017. – С.123 – 126. 5. Матушенко В.Б. Концертний номер як провідний компонент естрадного мистецтва // Культура як основа формування української державності: історія, досвід, перспективи: збірник матеріалів II та III Міжнар. науково-прак. конф., м. Київ, 22 серпня 2017р., 21серпня 2018р. / Упор., наук. ред.: С.Садовенко; Переяслав-Хмельницький: ФОП Я.М.Домбровська, 2018. С. 227-237. 6. Матушенко В.Б. Завдання та особливості сучасного естрадного мистецтва//Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: наук. журнал № 40. – Київ: НАКККіМ, 2018. – С.170–178. 7. Матушенко В.Б. Історія виникнення та джерельна база естрадного мистецтва/ Збірник наукових праць/упор. С.Садовенко. Київ: НАКККіМ. – 2020. - С.117 – 121. 8. Матушенко В.Б. Конференс та його структура// Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття: досягнення, інновації, перспективи. Збірник наукових праць/упор. С.Садовенко. Київ: НАКККіМ,2022. С.112- 117. 9. Матушенко В.Б. Відмінності традиційного та сучасного сватання// Діяльність продюсера в культурно-мистецькому

просторі ХХІ століття: досягнення, інновації, перспективи. Збірник наукових праць / Упор., наук. ред., відп. за вип.: С. Садовенко. Київ: НАКККіМ, 2022. С. 233-243.

Основна література:

10. Арто А. Театр і його двійник / пер. з англ. Р. Осадчук. Київ: Видавництво Жупанського. 2021. 280 с.
11. Бобошко Ю.М. Режисер Лесь Курбас. Київ: Мистецтво, 1987. 48 с.
12. Брехт Б. Про мистецтво театру: Збірник. Київ: Мистецтво, 1977. 514 с.
13. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 136 с.
14. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво: навчальний посібник. Київ: НАКККіМ, 2014. 142 с.
15. Вовкун В. В. Мистецтво режисури масових видовищ: підручник для здобувачів вищої освіти спеціальності 026 Сценічне мистецтво: друге видання з доповненнями. Київ: НАКККіМ, 2020. 364 с.
16. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: Літопис, 1999. 186 с.
17. Гузик В.П., Кудрявцева Н.Б. Комплексний психофізичний тренінг: метод. посібник. Київ: ДАКККіМ, 2005.
18. Горбов А.С. «Режисура видовищно-театралізованих заходів»: навчальний посібник. – Фастів: «Поліфаст», 2004. – 230 с.
19. Деркач С.М. Особливості режисури масових свят просто неба на сучасному етапі (80 – 90-ті роки): Автореф. дис. канд. мист.: 17.00.01/Київ. Держ. ун-т культури і мистецтв. – Київ, 1998. – 16 с.
20. Зайцев В.П. Режисура естради та масових видовищ: підручник для вищих навчальних закладів. - Київ: Дакор, 2003. – 304 с.
21. Корнієнко Н.М. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ: Либідь, 2007. 469 с.
22. Кужельний О.П. Основи режисури театралізованих видовищ і свят. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів з Грифом МОН України. – Київ: НАКККіМ, 2012. – 130 с.
23. Матушенко В.Б. Режисура масово-розважальних програм: навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності «Театральне мистецтво» спеціалізації «Режисер театралізованих видовищ та шоу-програм». –

- Київ: НАКККіМ. 2013. – 60 с.
24. Матушенко В.Б. Режисура театралізованих видовищ і свят. Курс лекцій. Київ : НАКККіМ. 2025. 164 с.
25. Матушенко В.Б. Розвиток естрадного мистецтва : підручник. – Київ : НАКККіМ, 2016. – 200 с.
26. Обертинська А.П., Голубцова Л.Ф. Основи режисури театралізованих масових вистав: навчальний посібник. – Київ: ДАКККіМ, 2002.- 87с.
27. Пацунов В.П. Станіславський у ХХ столітті: Культ? Міф? Чи реальність? Київ: Макрос, 2011. 216 с.
28. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / [Курлянд З.Н., Хмелюк Р.І., Семенова А.В. та ін.]; за ред. З.Н.Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2005. 399 с.
29. Словник театрознавчих термінів і понять / укладачі Савченко І., Ліпницька І. Київ: Видавництво НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2021. 144 с.
30. Станіславський Костянтин Сергійович // Шевченківська енциклопедія: — Т. 5: Пе—С : у 6 т. / Гол. ред. М. Г. Жулинський. — Київ: Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка, 2015. — 934 с.
31. Станіславський К. Робота актора над собою. Ч. 1 та 2. Щоденник учня. – Київ: Мистецтво, 1953 р. – 344 с.
32. Чайковський Д.І. Шляхи розвитку режисури як професії. Київ: ДУХ І ЛІТРА. 2016. 254 с.
33. Шарварко Б.Г. Режисура театралізованого масового дійства: Навчально-методичний посібник. – Київ: ДАКККіМ, 2004. – 124 с.

Допоміжна література:

34. Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка. Київ: Лібра, 2016. 224 с.
35. Алексюк А. Загальні методи навчання. Київ: Мистецтво. 2019. 266 с.
36. Барба Е. Паперове каное / пер. з англ. М.Шкарабан. Львів: Літопис, 2001. 288 с.
37. Березівська Т. Педагогічні умови ефективності семінарських занять (у вузі) // Вісник ЧДУ. Педагогічні науки. 2002. Вип. 41. С. 9 – 14.
38. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
39. Грiшнєва О. Розвиток вищої школи в Україні//Вища

- школа. 2001, № 2–3. С.51– 61.
40. Данченко С.В. Бесіди про театр. Київ: Viva Vox, 1999. 217 с.
41. Зайцев В. П. Майстерність артиста і ведучого: навч. посібник. Київ: НАКККиМ, 2016. 234 с.
42. Зайцева І.Є. Деякі тенденції українського театрального мистецтва початку ХХІ століття. Мистецтвознавчі записки. Київ: Міленіум, 2017. № 32. С. 187 –196.
43. Зайцева І.Є. Сучасний український театр: виклики часу. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, аспірантів та магістрів. Київ: НАКККиМ, 2019. С. 79– 80.
44. Зайцева І.Є. До питання інтерпретації як складової сучасного театрального процесу /Зб. наукових праць Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття: творчі діалоги /Упор. наук. ред., відп. за вип.: С.Садовенко. Київ: НАКККиМ, 2020. С.80 –84.
45. Збірник основних нормативних актів про вищу школу, наукову діяльність, підготовку та атестацію наукових кадрів. Харків, 2003. 335с.
46. Каплінський В.В. Післядія як показник ефективності навчально-виховного процесу// Наукові записки. ВДПУ ім. М.Коцюбинського. Вип. 28. Сер.: Педагогіка і психологія. Вінниця, 2009. С. 99-108.
47. Клименко В.В., Буток В.Д. Ваш вихід панове, або Акторська майстерність для початківців. Київ: Таксон, 2002. 236 с.
48. Кузьмінський А. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. Київ: Знання, 2005. 486 с.
49. Нагаєв В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
50. Ортинський В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
51. Перспективні освітні технології: науково-методичний посібник / За ред. Т.С.Сазоненко. Київ: Гопак, 2000. – 560 с.
52. Погребняк Г.П. Духовний світ режисера-автора. До питання підготовки режисерських кадрів // Особливості хореографа в сучасному соціокультурному просторі: Зб. матеріалів II Всеукраїнської науково-творчої конференції, Київ, 19 травня 2014. Київ: НАКККиМ, 2014. С. 23-26.
53. Погребняк Г.П. Проблеми використання

	<p>комунікативної методики в режисерській освіті. До питання виховання режисера-автора // Охорона культурної спадщини: аспекти соціокультурної взаємодії: матеріали науково-практичної конференції в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв 5– 6 червня 2014 року. 2014року. Київ: НАКККиМ. 2014. С.240 - 245.</p> <p>54. П'ятницька В. Основи наукових досліджень у вищій школі. Київ: Центр навч. літ-ри, 2003. 116 с.</p> <p>55. Резван О. Методика викладання у вищій школі. Харків, ХНАДУ: «Міськдрук», 2012. 152 с.</p> <p>56. Ушкаренко В. Організація самостійної роботи студентів / В.О.Ушкаренко, Н.Д. Смолієнко, І.В.Осадчук, Т.І.Виноградова. Херсон: Айлант, 2005. 96 с.</p> <p style="text-align: center;"><i>Електронні ресурси :</i></p> <p>57. Конституція України: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр</p> <p>58. Закон України Про вищу освіту http://fedmet.org/analytics/zakon-ukraini-pro-vishhu-osvitu/</p>
Матеріально-технічне, лабораторне, програмне забезпечення дисципліни	Аудиторія, корпус : корпус 7, ауд 108, 211. Ноутбук, комп'ютер, планшет, проектор, інше обладнання
Розробник РП навчальної дисципліни	Матушенко Валерій Борисович, професор кафедри режисури та акторської майстерності імені народної артистки України Лариси Хоролець, доктор філософії, кандидат культурології, Заслужений працівник культури України
Кафедра	<p>Назва кафедри- Кафедра режисури та акторської майстерності ім. народної артистки України Лариси Хоролець</p> <p>Телефон кафедри – 044-280-11-17</p> <p>Сторінка фк кафедри на сайті Академії : https://nakkkim.edu.ua/instituti/institut-suchasnogo-mistetstva/kafedra-rezhysury-ta-aktorskoi-maisternosti-imeni-narodnoi-artystky-ukrainy-larysy-khorolets</p> <p>e-mail кафедри : rezhyser@dakkkim.edu.ua</p>

Науково-
педагогічні
працівники

ПІБ викладача: Матушенко Валерій Борисович

Посада: професор

Науковий ступінь: кандидат культурології, доктор
філософії

Вчене звання: професор НАКККиМ

Почесне звання : Заслужений працівник культури України

Тел.: 050-683-89-40

Е-mail: matushenko-valeriy@ukr.net

Робоче місце: штатний працівник

Сторінка курсу
на платформі
Google-classroom

Посилання в Гугл класрум : Мистецтво режисури
<https://classroom.google.com/c/NzA5NTU5MzU4NTI2>